

راست بگو!

حسین امینی پویا

گفت. مهم آن است که دروغ نگوئیم. می توان در بسیاری از جاها ساکت ماند، بدون این که به حس راست گویی ما لطمه ای وارد شود.

«تنها کسانی دروغ می گویند که ایمان به آیات الهی ندارند.»

این آیه گویای این است که دروغ با ایمان سازگار نیست. از پیامبر (ص) پرسیدند آیا انسان با ایمان ممکن است گاهی بترسد. فرمودند، آری. پرسیدند آیا ممکن است بخیل باشد. فرمودند آری. پرسیدند آیا ممکن است دروغ گو باشد. فرمودند نه. چرا که دروغ از نشانه های نفاق است و نفاق با ایمان سازگار نیست. (تفسیر

نمونه، ج ۱۱، ص ۴۱۴)

می دانم که برخی راست گفتن ها سخت است، اما چرا کاری نکنیم که راست گفتن بر ایمان آسان باشد. بهتر است کارهای درست انجام دهیم تا مجبور نشویم دروغ بگوئیم. می بینید که عادت به راست گویی باعث می شود که روز به روز از نظر اخلاق و رفتار بهتر شویم. این نکته ای است که بزرگان دینی ما به آن بارها تأکید کرده اند. در حدیثی آمده است: «کسی که زبانش به راستی می گراید اعمالش پاک و پاکیزه می شود.» (امام صادق(ع)، اصول کافی، ج ۲، ص ۴۰۱)

اما چرا بعضی از ما دروغ می گوئیم. درست است که اگر خطایی کرده باشیم و بخواهیم راستش را بگوئیم، ممکن است زیان کنیم و به دردسر بیفتیم، اما آیا با دروغ بُرد می کنیم؟ با کمی دقت می بینیم که این گونه نیست؛ چرا که پرتگاه اصلی همین دروغ است. زیان دروغ بیشتر از ضرری است که ممکن است با راست گفتن به ما برسد. بیایید حساب کنیم؛ با دروغ گفتن از خدا نافرمانی کرده و گناه کرده ایم، گناه بزرگی هم کرده ایم. به علاوه با این کار از خدا دور شده ایم. چرا که خدا دروغ گویان را دوست ندارد. تازه مگر آثار مخرب دروغ همین هاست؟ نه. دروغ آثار منفی روانی هم دارد. غیر از این است که وقتی کسی دروغ می گوید با هر دروغ مدت ها در اضطراب و ترس لو رفتن دروغش به سر می برد. به علاوه فرد دروغ گو اعتماد دیگران را نیز از دست می دهد.

تجربه نیز این واقعیت را تأیید می کند. اگر با خدای خود قرار بگذاریم که جز راست نگوئیم، می بینیم کارهای غلط ما دانه به دانه کم می شود؛ چون با این تصمیم سعی می کنیم کاری انجام دهیم که نیازی به پنهان کردن آن با دروغ نباشد. به عکس دروغ گویی راه را برای بد شدن بیشتر هموار می کند. امام حسن عسگری(ع) فرموده است: «تمام پلیدی ها در اتافی قرار داده شده و کلید آن

داستان چوپان دروغ گو را که فراموش نکرده ای. یادت هست که بعد از چندبار دروغ گفتن دیگر مردم به او اعتماد نداشتند. حتی موقعی که بیچاره داشت راست می گفت.

دروغ است.» (بحارالانوار، ج ۹۶۱، ص ۳۶۲)

دلیل آن نیز روشن است. انسان های خطا کار خیال می کنند به راحتی می توانند خطاهای خود را با دروغ بپوشانند. با دروغ به خود اجازه می دهند که هر کار بدی را انجام دهند. اما راست گویی باعث درست شدن اخلاق و رفتار می شود. چه زیبا فرموده است امام علی(ع): «راست گویی دعوت به نیکوکاری می کند و نیکوکاری دعوت به بهشت.» (تفسیر نمونه، ج ۱۱، ص ۳۱۴)

بله، اعتبار آدم ها به راستی حرف هایشان است. مگر سرمایه کمی است اعتبار؟ پس باید از ساده ترین دروغ ها بیش از ترسناک ترین راست ها ترسید. وقتی راست می گوئیم، راحت می شویم. اما دروغ گفتن تازه اول دردسر است؛ چون برای پوشاندن آن گناه ناچار می شویم دروغ های دیگری را نیز ردیف کنیم و در نتیجه در این باتلاق گناه بیشتر فرو برویم. پس همیشه راست بگوئیم. البته این توصیه به این معنی

دعوت به بهشت است. بیایید از امروز دروغ گفتن را ترک کنیم و پا در راهی بگذاریم که به بهشت ختم می شود.

نیست که هر چیز راستی را بگوئیم. بسیاری چیزها را نباید

